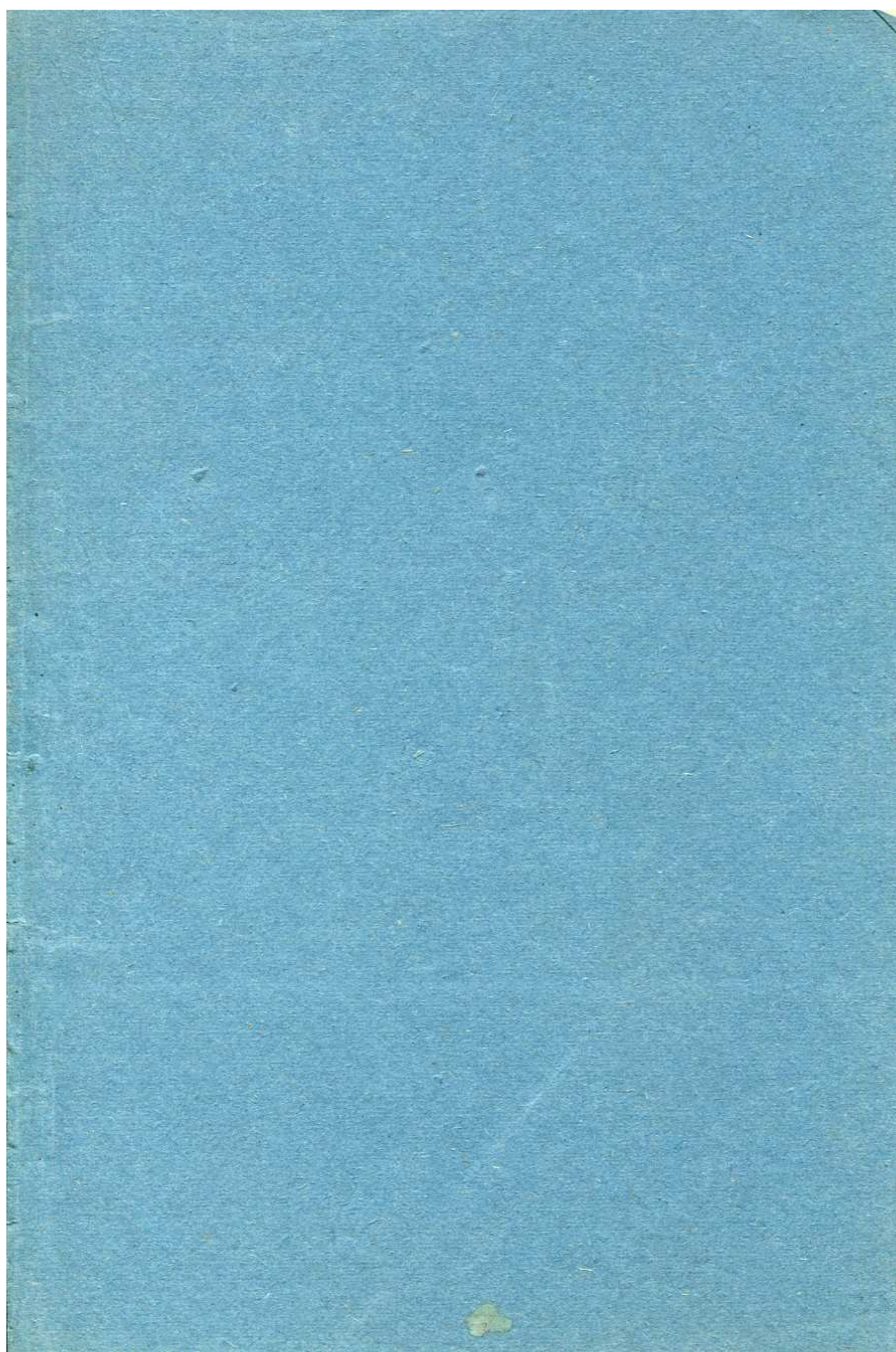

A bihari ev. reformált egyházmegye

Nagyváradon 1883. augusztus 28—29 napjain

Gaál Imre esperes és Ritoók Zsigmond egyház-
megyei gondnok kettős elnöklete mellett tartott

közgyűlésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

KIADTA
K U N B É L A,
egyházmegyei jegyző.

N A G Y V Á R A D.
NYOMATOTT HOLLÓSY JENŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1883.

A bihari ev. reform. egyházmegye Nagyváradon,
1883. aug. 28—29. napjain tartott közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Gaál Imre esperes és Ritoók Zsigmond gondnok kettős elnöklése mellett, jelen voltak: Oláh József, Szabó Károly, Bíró János, Benedek László egyházi; Kis Elek, Szücs Lajos, Papszász Károly, Mezey Mihály, Eresey Dezső világi tanácsbírák. — Kun Béla egyházi, Rácz Mihály világi jegyző. — Hegyesi Márton ügyész. — Kocsis József lelkészgyámoldai, Szemes László közpénztárnok.

Képviselők:

Ártándról: Szőke Bálint, Molnár András.
Biharról: Albert György, Marjai Péter.
Bojtról: Csillag Lajos, Csizmadia P. Imre.
Csökmőről: Szilágyi Márton.
H.-K.-Kovácsiból: Fülöp Sándor.
H.-K.-Ujlakról: Pap József, Bodó Károly.
H.-K.-Pályiból: Ifj. Zima István.
Kis-Szántóról: Szappanos Mihály.
Kis-Marjából: Szász Imre.
Nagyváradról: Dr. Miskolczy Mihály, Jezerniczky Ferencz.
Szalárdról: Szabó József.
Zsákáról: Szigeti Elek.

Lelkészek:

Nádudvari Lajos borsi, Nagy Sándor váncsodi, Tóth József bihari, Bedő Károly csatári, Boros Sándor fugyii, Bugyi

Sándor jákóhodosi, Hegedűs Ferencz kisjenői, Bokros Benedek h.-k.-száldobágyi, Józsa Gábor nagyszántói, Nánási Imre m.-telkii, Bugyi Mihály h.-k.-ujlaki rendes; Szabó István püspökii, Surányi Lajos furtai, Bódog János darvasi, Mátéfi Ferencz m.-keresztesi segédlelkész; Zsigmond Ferencz n.-váradi vallástanár, Juhász Lajos n.-váradi énekvezér, több tanítók és számos hallgatók.

Előök esperes, Istenhez emelt buzgó ima után: a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

83. szám. Olvastatott az állandó szavazatbontó bizottság Nagyváradon 1883. évi június 20-án felvett jegyzőkönyve, mely szerint I-ör: az egyházi tanácsbiróságra Szabó Károly 39, Biró János 38, Oláh József 32, Benedek László 30, Szokolay József 18, Csillag Lajos 15, Szilágyi Márton 10, Nagy István 4, Könyves János 4, Nádudvari Lajos 2, Pap Károly, Séra Ferencz 2, Szigeti Elek, Veres Imre, Kocsis József, Biró József, Biró Károly, Bugyi Sándor, Kun Béla, Kecskeméti Lajos, Ember Pál 1—1 szavazatot nyertek, s így *Szabó Károly, Biró János, Oláh József és Benedek László* általános többséggel megválasztattak; az ötödik tanácsbirói állásra általános többséget senki nem nyervén: újabb szavazás alá: *Szokolay József, Csillag Lajos és Szilágyi Márton* tüzetek ki. Nem szavazott Rév és Pósalaka. — II-ör az egyházmegyei világi tanácsbiróságra: Papszász Károly 37, Kiss Elek 36, Szücs Lajos 30. Ercsei Dezső 20, Kovács Károly 18, Mezey Mihály 12, Dienes Lajos 8, Szikszay Dániel 6, Dr. Miskolczy Mihály 6, Rigó Ferencz 4, Milye Gyula 4, Rácz Mihály 3, Zatureczky Albert 3, Gyalokay Lajos, Dr. Kiss Ferencz, Gr. Rhédey Gábor, Hegyesi Márton 2—2-öt; Nadányi Miklós, Dr. Oláh Gyula, Plathy József, Szivos Lajos, Dr. Váry Szabó Béla, K. Nagy Sándor, Balázsházi Bertalan, Bartus Gyula, Csányi István, Ercsey Géza 1—1 szavazatot nyervén: *Papszász Károly, Kiss Elek és Szücs Lajos* általános többséggel megválasztattak; a negyedik és ötödik tanácsbirói állásra pedig újabb szavazás alá: *Ercsey Dezső, Kovács Károly, Mezey Mihály, Dienes Lajos, Szikszay Dániel és Dr. Miskolczy Mihály* tüzetek ki.

III-ör a közpénztárnokságra Makay Károly 14, Nádudvary Lajos 13, Józsa Gábor 4, Szilágyi Márton, Vadon Miklós 2, Ember Károly, Bokros Benedek, Bedő Károly, Séra Ferencz, Szigeti Elek 1—1 szavazatot, s így általános többséget senki nem

nyervén : újabbi szavazás alá *Makay Károly, Nádudvary Lajos* és *Józsa Gábor* tüzetek ki.

Nem szavaztak tanácsbiróságra : Rév, Pósalaka ; pénztárnokra B.-Sz.-Márton, Paptamási és Pósalaka.

Ezzel kapcsolatosan olvastatott ugyanazon szavazatbontó bizottság Nagyváradon 1883. augusztus 6-án felvett jegyzőkönyve, mely szerint a már másodszor elrendelt szavazatok felbontatván : I-ör az egyházi tanácsbiróságra Csillag Lajos 20, Szokolay József 14, Szilágyi Márton 9 ; II-or a világi tanácsbiróságra : Ercsey Dezső 28, Mezey Mihály 23, Kovács Károly 20, Dr. Miskolczy Mihály 7, Dienes Lajos 5, Szikszay Dániel 1 ; III-or közpénztárnokságra : Nádudvary Lajos 21, Makay Károly 17, Józsa Gábor 5 szavazatot nyert, miből kifolyólag a) egyházi tanácsbiróságra általános többséget senki nem nyervén : újabbi szavazás alá a két legtöbb szavazattal bíró *Csillag Lajos és Szokolay József* tüzetek ki ; b) világi tanácsbírókul általános többséggel *Ercsey Dezső és Mezey Mihály* megválasztattak ; c) közpénztárnokságra általános többséget senki nem nyervén : újabbi szavazás alá a két legtöbb szavazattal bíró *Nádudvary Lajos és Makay Károly* tüzetek ki. Nem szavazott egy világi tanácsbíróra M.-Telki és Kis-Jenő.

A megválasztott egyházi és világi tanácsbirákat örömmel üdvözli és erősíti meg az egyházmegyei közgyűlés, mely után a megválasztott tanácsbirák magukat az egyházmegye jóindulatába ajánlván, székeiket, az ujonan választott Benedek László és Ercsey Dezső esküjök letevése, a régi tanácsbiráknak pedig a már letett régibb esküjökre hivatkozása után, a közgyűlés jókívánatai között elfoglalják.

84. szám. Dr. Vári Szabó Béla jegyzői hivataláról akadályozó magán viszonyai miatt végleges lemondását beterjesztvén :

lemondása elfogadtatik s az ekként üresedésbe jött egyik világi, nem különben a Benedek László tanácsbíróvá történt választása folytán üresedésbe jött egyik egyházi jegyzőségre a szavazás ezennel elrendeltetik.

85. szám. Olvastatott az esperesi évi jelentés, mely az egyházak és iskolák állapotának feltüntetését s több indítványt tartalmaz.

A kiváló gonddal készített jelentés egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni határoztatik a mint következik :

Nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

Kötelességeim legnagyobbikáról kívánok számolni, és az mi lenne más, mint elsorolni mily állapotban találtam — s mert a körözsvölgyi körbe vizsgálókul t. Biró János és Benedek László urakat kértem fel és nyertem meg — minő állapotban találtuk az egyházakat és azok fenállhatásának alapját: az iskolákat.

Az egyházakban nincs valami kimagasló baj; azonban a béke, mely azokban zavartalan: sok helyt nem a munkás békének, hanem a lehangoltságnak terméketlen nyugalma.

Mint az ős köde a letarolt vidéken, úgy borong az egyházak anyagi életmezején ama gyakorlati kérdés: mivel ruházkodjunk; mikép küzdjünk meg a terhekkal, melyek ránk nehezülnék az önfentartás nyomasztó feladatában?

Hoz-e az országos közalap gyógyszer a még most takart sebekre, tömörülhet-e az abban vetett remény oly felleggé, melynek áldást hintő cseppjei megelevenítsék a csüggeteg karokat? arra — bármiképp óhajtjuk is — az idő adja meg a feleletet; annyi azonban még most konstatálható, hogy a megadóztatás e neme, nem örvend meleg fogadtatásnak.

Ne rémitsen azonban bennünket az a sötét gondolat, mintha minden munkásság szünetelne az egyházak életében! ne! mert bár hullámozik is a tenger az egyház hajója körül, nem alusznak abban azok, kik bizalomra, az önerő kifejtésére és nem lankadó küzdelemre hívják és lelkesítik annak hívó utasait! Jön és el kell jőni az időnek, midőn nem lesz talán kénytelen megelegedni hitfelekezetünk az állam mindnyájunk által egyiránt táplált asztaláról lehulló morzsalékkal; mi, az állam, a közös haza munkásai sem maradhatunk örökké az édes anyának mostoha gyermekei.

Mert nem az az igaz, hogy az államnak nincs vallása, hanem az a megdönthetlen axioma, hogy minden vallás az államé és ha úgy, a mi egyházmegyénk kell, hogy magyar nemzetiség szempontjából is ilyen legyen. Ime a körözsvölgyi létszámban mindinkább fogyatkozó hivei daczára a fenhangoztatott magyar állameszmének mint a hullám verdeste part — vesztenek az eddig elfoglalt térből. Hogy is ne; egyfelől a hivek erejével fen tartani kellő egyház követelése — másfelől az egyházi adó alóli menekülés csábja — mennyire megrendíti, majd megingatja s később kiszakasztja a reformált egyházak kebeléből azokat, kik ahelyett hogy munkásságra és takarékoszágra buzdulván fentar-

tanák az ősök vallását: hitehagyottan menekülnek oda, hol a templom követ nem ők — kell hogy hordják együvé, és az egyházi és iskolai adó nem tetemesíti kiadásait, mit bánják ezek, ha tán utódaik, idegen nyelv zagyvalék hangjába fojtják is be nemzetiségüket.

Annyit fájdalommal kell nyilvánítanom, hogy minden a saját egyházából kibukott református emberrel a magyar nemzetiség nagy épületének egy-egy darabja esik ki, s mert ez kétségtelen igazság: nem a célba vett országos reformált közalap — mely még csak lesz, hanem az ország, mely magyarnak nevezi magát, volna hivatta támogatni nemzetiségének apostolait, kik évszázadokon át sokszor véres kebellet, megverve, éhezve, fázva — lappangva vagy bujdokolva — de mindig magyarul, mindig a nemzet nyelvén, mindig egyedül csak az ország törvényének fenhatóságát ismerve és sehonnan idegen parancsot nem fogadva hirdették a lelkiszabadság ígét. Mi atyánk jöjjön el a te országod.

Én hiszem, hogy magyar felelős kormányunk feltámasztja a közös fiúság országát, meggyőző bizonyosságául annak, hogy dacára a csaknem roskasztó soknemű terheknek, egyházmegyénk községei élni akarnak. Bár az építési költségek mennyiségét megnevezni nem tudom — mert eddig közölve velem nem voltak — elmondom a nagyobb mozzanatokat. — *P.-Tamási* régen sinlődő templomát és tornyát teljesen kijavíttatta. *P.-Told* új templom és toronytetőt építtetett. *Váncsod* megrongált templomát és tornyát kivette a pusztulás sebeiből. *Bihar* a lelkészlakot kitataroztatta szánandó helyzetéből, és fedéllel látta el azt. *Zsáká* a lelkész udvarán istállót és magtárt épített. *K.-Marfa* megigérte, hogy szabad téren álló diszes templomát körülkerített és befásítja s ugyan ezt teendi *Nyüved* is. *Artánd* lelkészlakát diszesen kiépíttette.

Ámde ott van *Örvénd* nyomorult lelkészlakával, ott alázatoskodik alacsony ódonszerűségében a *berettyó-szent-mártoni* lelkészlak. Kunyhószerű minőségben áll a *zsákai* lelkészlak, mintha élő hasonlatát akarná kifejezni melynek szomszédjában van a palota és kunyhó közötti különbözetnek. Ott a *h.-k.-kovácsii* lelkészlak megfogyott nádtetővel, mely mintha az ősi nagyságot siratná: át ereszti magán az eső és hóvizét. — Ott áll kerítés és gazdasági épületei rongyával a *n.-kerékii* lelkész udvar és kert, melyben a föld másoknak termi elorozni szokott zöldségét és gyümölcsseit. Ott *Nagyszántó* szűk és sötét iskolája. *Síter* mely templomát kijavíttatta, remélnünk engedi, hogy leányainak is bővebb tantermet emelend. Az életképes *Csökmő* nem soká várta magára,

hogy megviselt templomát kivegye rongyollott alakjából. H.-K.-Ujlak, H.-k.-pályiról hinni szeretem: megépítik templomaik fogvatkozását.

Nem az akarat hiányán mulik mindenütt a bomlás megátlása, de mulik azon, hogy az erők tömörülni nem tudnak — nem akarja érteni a tehetős, hogy a kinek több adatott, attól több is váratik vissza, — a teher megosztásánál a személyt veszi tekintetbe, s ott, hol adománynyal kellene megkülönböztetni magát: a közrend közé simul.

Mikép a nagyobb építkezési és kijavítási műveleteknél szép példáit látjuk a ki nem merült vallás iránti buzgalomnak: úgy az egyesek adományai is tanuskodnak az élő hit munkásságáról. *Bartus István H.-K.-Szárdobágy*nak 2 frtot adott. *Váncsodnak* néhai Hiripi István 10 frtot. *A borsi* egyháznak többen 12 frtot. *A k.-szántói* egyháznak Szüics József 2, Kincses Lajos 5 frtot adott. *Szentjánoson* Ngos Lukács Antal ur az iskolák részére 20 frt értékű taneszközt adott. Ifj. Tóth János a templom kerítésére 8 frtot. *Az ártándi* egyház részére többen 10 frtot. *A csökmői* egyháznak Zs. Szabó János 50 frt, Lavatka János 50 frt, Tóth Pálné néhai Nagy Mária 10 frtot, Kis Pálné 5 frtot. *A h.-k.-kovácsii* egyháznak Zatureczky Albert ur 38 frt 50 krt., Eresey Géza ur 52 frtot 4 hold föld használatát és adósság törlesztésre 24 frtot, néhai Lakatos Istvánné 50 frt, néhai Karsai Zsófia 20 frt, néhai Fülöp Istvánné 10 frtot = 194 frt 50 krt. *A h.-k.-pályii* egyháznak Józsa Imre 4 frt, Técsi János 10 frt, többen 14 frt = 28 frt. *A h.-k.-ujlaki* egyháznak Bartha József és neje Imre Juliánna hagytak 60 frtot. *A csatári* egyháznak 40 frtot. *A siteri* egyháznak 7 frtot. *A szalárdi* egyháznak 11 frt 50 krt. *A j.-hodosi* egyháznak özv. Kendi János és neje Törös Zsuzsánna 25 frt. Veres Sándor jegyző 10 frt, egy pusztai lakos 5 frt, Kepes Sándor izr. 2 frt, Csegődi János 5 frt, Béres Sándor 2 frt. Kállai János 1 frt. Buka Mihály 1 frt, Kendi János 3 frt, Bugyi Sándor lelkész 5 frt, Kapdebó József r. kath. 2 frt, K. Sipos István 2 frt, Csegődi Mihály 3 frt, Várdai István 2 frt, Konecz Mihály 2 frt, Sipos Mihály 2 frt, Csegődi Bálint 1 frt, Kállai András 2 frt, Varga István 1 frt, Bugyi Mihály ujlaki lelkész 2 frt, Bartus Gábor 10 frt, Kovács Sándor 2 frt, Nagy János 1 frt, Sarkadi Imre 80 kr. Szabó Sándor 50 kr, ifj. Csegődi Lajos 50 kr, = 93 frt 80 kr. Egyházi magtáralapra pedig gyült 13 köböl buza. Végrendele- tileg néhai Sipos Mihály orgonára hagzott 400 frtot. *A pelbár- hidai* egyháznak Nagy József g. k. vallásu 50 kr. Csóka György

tanító 2 frt, Rigó Ferencz nyüvedi földbirtokos 5 frt, Kiss Elek egyházi tanácsbíró 5 frt. A *nyüvedi* egyháznak Vadon Miklós 5 frt, Bihari Zsigmond 2 frt, Rigó Ferencz 2 frt 68 kr. A *zsákai* egyházban Tóth Sándor ur 5 frt, Vajna Tamás g. k. 5 frtot. A *nayyszántói* egyházban Vári Ferenczné hagyományozott 5 frtot. A *furtai* egyházban egyesek 38 frtot, R. Juhász János orgonára 100 forintot. A *m.-keresztesi* egyházban Karap Zsófia urnő Kiss Károly özvegye egy ezüst kelyhet 94 frt értékűt, özv. Kádár Istvánné szószéktakarót 50 frt, közcézlra hagyományoztak 140 frtot, templom kerítésre 116 frtot = 400 frt. A *pósalakai* egyháznak 10 frtot s végre Mezey Albert m.-telegdi izraelita lakos az *örvéndi* egyháznak ajándékozott 3½ vékás földet — 2 vékást a lelkész használatára; s így az elősorolt 23 egyházban — a föld adomány beszámításán kívül tesz a kegyes adományok összege 1603 frt 98 kr., 19 egyházban adományozás nem történt.

Ime az egyházak iránti hűség, számokban kimutatott mennyisége. Az élőkre adja áldását az ég; a halottaknak legyen nyugtató a föld sirnyoszolyája.

A sirnyoszolyára hivatkozással: szárnyaszegetten áll meg gondolatom; egy betöltetlen ürt látok testületünk soraiban — egy régi zászló tartó — egy kormányos hiányzik az egyházmegye hajójának munkásai közül — egy irányjelző, vészt és zivatar csapdosásait látott és türt, de nem hajlott fa dőlt ki küzdelmes pályánk útjáról. Egy férfiú csillaga aludt ki vándorlásunk egeről, ki minden közhasznu intézményünknek alkotója s létesítője volt és ki mint megtestesült tiltakozás emelte fel kezét minden jogtalan beavatkozás ellen, mely rendszerünkbe rombolólag behatolni megkísérlette, — ki mint Memnon szobra Thebe pusztáin csak a világosság sugarainak mondott dicsőítő éneket s nem magasztalta soha az elgyuladt meteorokat — melyek röpke fényét dögvészes párázatok kialvó szikrái alkoták — az hiányzik sorainkból, ki puritán jellemmel magasult ki fölöttünk, a mi veterán vezetőnk, munkatársunk, a mi barátunk *Nagy István*, volt n.-várad i lelkész aluszik. Ne engedjük feledségnek őt, keltsük fel koporsójából azzal, hogy ki tettekben örökitette meg magát: szenteljünk emlékének jegyzőkönyvünkben egy szerény gyászlapot — mely ne csak tiszteletünk nagyságát legyen bizonyító, hanem kifejezze végbúcsukép imánkat, melyben a lét örök Istenéhez fohászkodva csendes éjt kívánunk ama 76 évet élt szolgatársunknak, ki munkálkodott — mig nappala tartott és nem fáradott el.

Kimulni hagyta d uram őt hirtelen — de a mi emléke-

zetünk virasszon, a te takargató gondviselésed pedig örködjék, nyugtatólag örködjék hamvai felett!

Most már térjünk vissza a sirtől, ki tudja meddig enged végsorsunk bujdosni rendeltetésünk oda vezető utain.

Az iskolák most is mint mindég 5 osztályba sorozhatók. kitünően vannak vezetve a csökmői, pöspökii nagy fi, m.-keresztesi 2 fi, ártándi vegyes, k.-marjai nagy fi, borsi fi, p.-toldi vegyes iskolák, valamint a n.-váradai vallástanár urak vezetése alattiak és a fugyii vegyes iskola, szép reményt nyújt szorgalma és szakképzettsége felől a nyüvedi ifju tanító is.

Jelesek: a p.-tamásii fi, a szalárdi fi, a k.-marjai kis fi, a bihari fi, szent-jánosi mindkét iskola; a váncsodi fi, a bojti fi, a csatári fi, a n.-kerekii mindkét iskola, a siteri leány és nagyszántói vegyes.

Jók: a püspökii kis fi és leány, marjai és m.-keresztesi, csökmői, zsákai leányiskolák, p.-ujlaki, h.-k.-ujlaki és furtai leányiskolák.

Elegendők a b.-sz.-mártoni, furtai és zsákai fi, csökmői kis fi, bihari, szalárdi leányiskolák, ugy a száldobágyi, lessi, csatári leány, pelbárthidai vegyes, p.-tamásii leány, siteri fi, örvéndi vegyes, h.-pályi és k.-szántói, darvasi vegyes iskolák és a h.-k.-kovácsii.

Határozottan nem kielégítőek a bojti, borsi, váncsodi leány iskolák és az élesdi vegyes iskola.

Örvendetes jegyzéskép felemlitem, hogy tanítóink közül 20-an saját költségükön Debreczenben póttanfolyamon vannak, s lehet hogy a vizsgai tárgyakra való készülődés vonta el figyelmeket a tanítástól.

Nemes Pál bojti és Szüics Sándor borsi tanító urakat kik pedig póttan folyamra sem mentek, mert az én intésem nem buzdította őket kellő szorgalomra, egyházmegyeileg megintendőkül jelentem ki ép ugy, mint a körözsvölgyi n. t. vizsgázó urak olyanul tüntették fel Nagy Imre élesdi tanító urat.

A tanító urakat felhívtam a szépen éneklés s hol népesebbek az iskolák az összhangzatos ének tanítására, — különösen gondjokra bízam ügyelni a gyermekek tisztaságára, testi fejlesztések és ügyesítésökre.

Mező-keresztesen és Püspökiben a nagyobb fiuk tanítói összhangzatos énekkel fogadtak iskoláikban. A testgyakorlatot egyedül M.-Keresztesen tanítják.

Az iskolákban kisebb nagyobb sőt a tetemes mulasztásokon felül példátlan üresség is tapasztaltatott, de meggyőződtünk és meggyőződünk, hogy lelkésztársaim mindent elkövettek az iskolák benépesítésére — azonban igyekezetök hatástalan maradt. —

Tankötelesek 6—12 évig 3568, ebből iskolába járt 3190 tehát iskolázatlan 378.

Ismétlő iskolaköteles 13—15 évig = 1345, iskolába járt 419, nem járt 927.

Köztudomás végett megemlítem — mert a nagytiszteletű konvent használatára ki kell mutatnom, hogy egyházmegyénk lelkészei korévük szerint így csoportosulnak: 70 éven felül 5, 60—70-ig 5, 50—60-ig 5, 40—50-ig 11, 30—40-ig 14, 20—30-ig 1.

A tanítók 70 éven felül 1, 60—70-ig 5, 50—60-ig 8, 40—50-ig 10, 30—40-ig 18, 20—30-ig 13, 20 éven alól 1.

Végül pár tiszteletteljes kérésem van t. lelkésztársaimhoz! —

Évenként november 1-én ki kell tüntetnem a besorozott egyházi hivatalnokok nevét, korát, lakhelyét, az ezredet melyhez tartoznak, besoroztatása évét szóval a katona könyvek czimlapján olvasható minden ismervet, — ne várjanak kérem erre felhívást, hogy hozzám október hó végén évenként pontosan beküldjék.

Továbbá méltóztatnak tudni, hogy az egyházkerületi névtár és főtiszteletű püspök ur hivatalos használatára szükséges: minden év január elsőbb napjaiban beterjesztenem az egyházak és leánygyülekezeteik s fiokjaik létállapotának, lélekszámának, valláserkölcsei életének, iskoláinak stb., teljes kimutatását, mert erre is minden évben multhatlanul szükség van, az én munkám kevesbitése céljából méltóztassanak felhívás nélkül január első hetében — azt a minden mozzanatot felölelő statisztikát hozzám beküldeni, hogy én összeállítva az egészet, főtiszteletű püspök urhoz beterjeszthessem.

És végre:

Körleveleim gyors tovaszállítására nézve kérem méltóztassanak úgy intézkedni, hogy a hol egyenes posta összeköttetés nincs, ott nem annak kerülő útján, hanem megbízott embertől küldjék helyből helybe.

Minthogy azonban ezen több ízben kifejezett kérelmem sem lett mindenki által kellőleg méltatva, tiszteletteljesen kérem a n. t. egyházmegyei közgyűlést: kegyeskedjék már most bírságot szabni azokra, kik a katonai és az egyházak statisztikájára vonatkozó kimutatásokat a jelzett időre és pedig a besorozott egy havi hivatalnokokét október végén, az egyházi statisztikát pedig január 5-ik napjára be nem adják, természetes hogy az iskola tanítókat is magában foglalja az egyházi hivatalnok czím.

Van szerencsém magamat a nagytt. gyűlés további jóindulatába mély tisztelettel ajánlani.

86. szám. Az esperesi jelentés fájdalom érzetével mutat ama sötét pontra, mely a közelmúltban, egyházi és társadalmi életünk kimagaslott alakjának, néhai *Nagy Istvánnak*, egyházmegyénk egykori buzgó és kiváló pontosságú esperesének, utolsó percig hű levéltárnoka s a nagyváradi egyház egyik érdemekben megőszült lelkipásztorának, váratlanul, folyó évi június 12-én reggeli 9 órakor bekövetkezett halálát jelzi s minthogy az ily nagy férfiúnak halála, az egyházmegye vesztesége is : indítványozza emlékének jegyzőkönyvileg leendő megörökítését.

A legnagyobb fájdalom résztvevő érzetével jegyzi fel egyházmegyénk, néhai *Nagy István* egykori esperese, levéltárnoka s a nagyváradi egyház lelkipásztorának halálát s emlékezetét a legbensőbb kegyelet ihletett érzetével *e gyászlapon* megörökítvén : az elköltözött nagy férfiúnak kíván sok fáradaimai, az egyházi és társadalmi élet terén kimagaslott érdemei után, háborítlan nyugalmat a közös anyaföld kebelében.

Aldott legyen emlékezete !

87. szám. Az esperesi jelentésből azon sajnos tudomást szerezvén az egyházmegye, hogy a bojti, borsi, váncsodi leányiskolák tanítói ki nem elégitő eredményt mutattak fel tanítványaikkal :

komolyan inti és figyelmezteti nevezett tanítókat, hogy kötelességeiket pontosabban teljesíteni el ne mulasszák, mert ha a jövő egyházlátogatás alkalmával is hasonló eredményt mutatnak fel: ellenők fegyelmi eljárás fog indíttatni.

Ezen végzésről fentebb említettek értesíttetni rendeltetnek.

88. szám. A körözsölgyi kör egyházlátogató küldöttsége által azon megbotránkoztató körülményről vévén tudomást a közgyűlés, miszerint a körözs-nagyrévi állami iskolában, az iskolaszék a mulasztásokra semmi figyelmet nem fordít s 55 tan köteles gyermek közül alig jár 21 s ezek is ritkán látogatják az iskolát:

az egyházmegyei közgyűlés ezen ügyben megkeresni határozza Biharmegye kir. tanfelügyelőségét, fölkérvén arra, miszerint a körözs-nagyrévi iskolaszék ellen, kötelességének elmulasztásáért, a törvényes lépéseket megtenni sziveskedjék.

Miről nagyságos Sipos Orbán kir. tanfelügyelő ur átiratban értesítendő.

89. szám. Ugyancsak a körözsölgyi egyházlátogató küldöttség jelentéséből azon sajnos tudomást szerezvén közgyűlésünk, hogy Nagy Imre élesdi tanító kötelességének eleget nem téve, a tanítást merőben elhanyagolja s a legkezdetlegesebb eredményt sem tudott felmutatni :

ezenel komolyan és szigoruan utasíttatik Nagy Imre élesdi tanító, tanítói kötelességének pontosabb teljesítésére, mert ha a jövő évben is, a mostanihoz hasonló jelentés jó be: állásától elmozdittatik.

Miről Nagy Imre végzésileg értesíttetik.

90 szám. Az esperesi jelentésből azon sajnálatos körülményről értesült az egyházmegye, hogy egy iskola kivételével, a testgyakorlat nem taníttatik. Ebből kifolyólag indítványoztatik, hogy a testgyakorlat tanítása lehetőleg életbe vétetessék.

Az indítvány elfogadásával, a testgyakorlat tanítására, az erre képesített tanítók ezenel utasíttatnak; a nem képesítettek pedig figyelmeztettetnek,

hogy a jövő évben, a képesítést megszerezni el ne mulasszák.

Azon egyházak presbitériumai pedig, hol képesített tanító van és lesz : a testgyakorlathoz szükséges felszerelvények megszerzésére ezennel felhivatnak.

Ezen végzés esperes által az egyházakka¹ közzétetni rendeltetik.

91. szám. Az esperesi jelentés az iskolai mulasztások lehető meggátolására nézve hathatós intézkedést kér.

Utasítatnak a presbiteriumok, hogy az iskolai mulasztások megakadályozására nézve, a legszigorubb intézkedések megtétele végett keressék meg a polgári előljáróságot s ha ez eleget nem tenne : jelentsék be az esperesnek.

Miről a presbiteriumok körlevélileg értesítendők.

92. szám. Elnök esperes a körlevelek gyorsabb továbbításának eszközölhetése végett, a hol közvetlen postaállomás nincs, a körlevélnek gyalog ember általi továbbítását indítványozza.

Tekintettel arra, hogy a tett indítvány sok akadályokba ütközik ; de tekintettel arra is, hogy a körlevelek gyors továbbítása nélkülözhetlenül szükséges a sokszor igen sürgős ügyek tudomásra juttatása czéljából : közgyűlésünk az indítvány mellőzésével egy hektográf megszerzését kimondja s a sürgős körleveleket minden egyháznak külön megküldeni határozza.

Minthogy pedig ezen intézkedés folytán, az esperesi hivatalnak, sokkal több papírra lesz szüksége : ennek költségét a közpénztár fogja viselni.

Miről esperes és Szemes László közpénztárnok értesítetik.

93. szám. A fugyivásárhelyi lelkésztanító, a látogató küldöttség jelentése szerint, tanítói kötelességét pontosan nem teljesítvén :

Csepelyi Menyhért utasítatik s komolyan figyelmeztetetik, hogy a tanítás körül nagyobb szorgalmat és odaadást tanusítson, mert ellenesetben ellene a törvény szigora fog alkalmaztatni.

Miről Osepelyi Menyhért lelkésztanító ezennel végzésileg értesítettik.

94. szám. A fugyi-vásárhelyi egyház számadásai, a látogató küldöttség jelentése szerint nem kellő pontossággal vezetnek s bizonyos 40 frtos tartozás, mely a lelkésznél van, semmi biztosítékkal fedezve nincs.

Szigoruan utasittatik a gondnok, a számadásnak pontosabb vezetése, illetőleg vezettetésére, köteleztetvén a lelkésznél levő 40 frt tartozás bevétele vagy biztosítására, jelentése az espereshez beváratván. —

Miről a gondnok értesítettik.

95. szám. Olvastatik Kocsis József lelkészgyámoldai pénztárnok előterjesztése a Kola-féle hagyatékra vonatkozólag, melyben valakit megbízatni kér, hogy a lelkészgyámoldai pénztár érdekeinek szempontjából a nevezett hagyatékról tegyen ki-merítő jelentést az egyházmegye közgyűléséhez.

Kiadatik a jövő közgyűlésre beterjesztendő véleményes jelentéstétel végett Hegyesi Márton egyházmegyei ügyésznek, miről nevezett az előterjesztés kapcsában értesítettik, ki egyszersmind ezen végzés kiadása mellett ezen hagyatéki ügyben az egyházmegye képviselétével megbízatik.

96. szám. Ugyanannak az iránti előterjesztése, melyben a lelkészi féljövödelmeknek jövőre leendő biztosítása iránt intézkedéseket tétetni kér.

A jövő közgyűlésre leendő véleményes előterjesztés végett kiadatik egy Ritook Zsigmond elnöklete alatt Kocsis József és Hegyesi Mártonból álló bizottságnak. Miről Ritook Zsigmond elnök az előterjesztés kapcsában értesítettik.

97. szám. Ugyanaz jelent a ⁸⁸/₈₂ számú végzés folytán Lovasy Menszár Lajosnak a néhai Török Zsigmond hasonnevű árvája mint az ő gyámfia hátrálékos gyámdijának kifizetése iránti kérelme felett.

A jelentésben foglalt vélemény folytán azon időről, melyről a nevezett kiskoru 18 éves koráig még kielégítve nincs, a hátrálékos gyámdij az időrészlethez arányított mennyiségben kiutaltatik. Miről Kocsis József lelkészgyámoldai pénztárnok és Lovasy Menszár Lajos végzésileg értesítettik.

98. szám. Ugyanaz bemutatja Kun Béla ref. lelkésznek a fizetési felszólításra hozzá intézett s magára nézve sértőnek talált levelét, elégtételadást kérvén az egyházmegye közgyűlése részéről.

Kijelenti az egyházmegye közgyűlése, hogy Kocsis József lelkészgyámoldai pénztárnok akkor, midőn a hátralékok befizetését erélyesen szorgalmazta: kötelességet teljesített; tekintettel azonban arra, hogy Kun Béla lelkész úgy már előzőleg levélben, mint mostan élő szóval kijelentette, hogy a a panaszolt levelet, mely ő szerinte úgy is magánjellegű, nem létezőnek tekinti, s hogy ő sérteni abban s az által a lelkészgyámoldai pénztárnokot nem akarta, az ügyet kiegyenlítettnek tekinti; mindazonáltal a fennforgó esetből kifolyólag felhívja úgy az összes egyháztagokat, mint különösen a kebelbeli, lelkészeket, hogy a tisztviselők kötelességszerű, hivatalos intézkedéseikkel szemben kellő tisztelettel s egymás irányában testvéri szeretettel viseltessenek.

99. szám. Bódog János darvasi és Matéfi Ferencz keresztesi s. lelkészek, bizonyítványuk alapján bekebelezetésüket kérelmezik.

Kérelmük teljesítettik, az illető bekebelezési díjnak a közpénztárba leendő befizetésére főnökeik köteleztetvén. Miről Matolcsy János darvasi, Ember Pál m.-keresztesi lelkészek és Szemes László közpénztárnok értesíttetnek.

100. szám. A nagyváradai egyháztanács, néhai Nagy István halála következtében előállott csonka év féljövedelmét, törvény értelmében, a lelkészgyámoldai pénztár rendelkezésére bocsátja.

Tudomásul vétetik s az esperes által kiszámítandó féljövedelem — mely 1884. ápril 24-én lesz fizetendő — a gyámoldai pénztárba beutaltatik. Miről a nagyváradai egyháztanács és Kocsis József lelkészgyámoldai pénztárnok végzésileg értesíttetnek.

101. szám. Néhai Nagy István örökösei kérik az ezen évi gyámilleték alóli felmentésüket, a csonkaév féljövedelme úgy is a gyámolda tulajdona lévén.

Folyamodók kérelmének hely adatván: ez évi gyámilleték alól felmentetnek.

102. szám. A nagyváradai egyháztanács be terjeszti meg-

erősítés végett a megváltoztatott lelkészi díjlevelet, melyszerint a fizetést felemelte a nélkül, hogy újabb teher kivetésének szüksége állott volna elő, az eddigi jegyzői és pénztárnoki 200 frtot tevő díjnak, minthogy e hivatalok tiszteletbeliekké váltak, a lelkészi fizetéshez csatoltatását határozván.

Midőn a lelkészi fizetés javítását feltüntető jelen díjlevelet örömmel erősíti meg a közgyűlés: ennek — felsőbb jóváhagyás czéljából — a főt. egyházkerülethez pártolólág leendő felterjesztését ezennel elhatározza.

103. szám. Onodi Sándor b.-sz.-mártoni lelkész meggyengült egészségi állapota miatt hivataláról lemond, kérvén, hogy részére egy egész nyugdíj megadása határozassék.

Onodi Sándor indokolt lemondása elfogadtatik s évi 60 frt nyugdíj részére ezennel megállapittatik, megbiztatván esperes az ekként üresedésbe jött lelkészség betöltésére nézve a kellő intézkedéseket megtenni.

104. szám. Főtiszteletű püspök ur a pesti protestans árvaházat az egyházmegye gyülekezeteinek figyelmébe ajánlja.

Esperesileg már köröztetvén: tudomásul vétetik.

105. szám. Az esperes bemutatja a püspöknek az egyházkerületi közgyűlés szeptember 4-ére történt összehívását tudató értesítvényét.

Ezen értesítvény, miután már az esperes által körlevélileg köröztetett: egyszerü tudomásul vétetik.

106. szám. A pesti ref. egyházmegyének az országos közalapra vonatkozó azon indítványa, hogy a közalap egynegyed része az egyházmegye, egynegyede a kerület s kétnegyede a Convent által kezeltessék:

nem fogadtatik el.

107. szám. A h.-k.-ujlaki ügyben kiküldött bizottság jelentését betérjesztvén:

kiadatik az egyházmegyei ügyésznek véleményezés végett, jelentése a jövő gyűlésre bevéartván.

A küldöttség által kitüntetett azon tartozásokra nézve, melyek behajtnatóknak jeleztek, már most utasítja a közgyűlés a gondnokot és presbyteriumot, hogy azok behajtása, illetve biztosítására nézve a

kellő lépéseket tegye meg, az egyházmegyei ügyésznek esetleg szükségessé válható közreműködését is igénybe vehetvén.

Miről a h.-k.-ujlaki presbytérium és Hegyesi Márton egyházmegyei ügyész, az iratok kapcsában értesíttetni rendeltetik.

108. szám. Olvastatik a tanítói egyesület alapszabályainak megbirálására a ⁶⁹/₈₃ sz. végzéssel kiküldött bizottságnak jelentése, melyben azt ajánlja, hogy a tanítói egyesület fölhivassék az alapszabályoknak a jelentésben foglalt módosításök szerinti átalakítására.

A jelentésben foglalt átalakításra vonatkozó nézetek helyeseknek találtatván: az alapszabályoknak azok figyelembe vétele szerinti módosítása végett az összes iratok kapcsában az alapszabályok kiadatnak a bihari ev. ref. tanítói egyesület elnökségének, mely egyidejűleg arra is felhivatik, hogy a küldöttségi jelentés szerint esetleg átalakítandó alapszabályokat előbb a nagyméltóságu m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz s csak annak e tárgyban leérkező határozata után terjeszsze jóváhagyás végett az egyházmegyei közgyűlés elé. Miről Bokros István tanítói egyesületi elnök az iratok mellett végzésileg értesíttetik.

109. szám. Olvastatik a számvevőszék felállítására vonatkozó szabályrendelet elkészítésével a ⁸⁰/₈₃ sz. végzéssel megbízott küldöttségnek az illető szabályrendeleti tervezettel felszerelt jelentése.

A tervezet általánosságban elfogadtatván, részleteiben a következő módosítások tétettek:

A „gondnok” szó után mindenütt oda tétetik ezen szó: „pénztárnok.”

A 6. §. elején e helyett: „év második vasárnapjáig” a következő szavak tétetnek: „a polgári, illetve a hol az egyházi év Szt-György napig terjed, ezen egyházi év végétől számított 30 nap alatt.” Ugyan ezen §. második pontjában ezen szavak: „az év negyedik” ezen szavakkal helyettesíttetik: „a következő.” A 8-ik §. után ezen szavak tétetnek: „a leltárral a egyházi vagyon biztosításáról s mikénti elhelyezéséről szóló kimutatással együtt.” Végül a 11-ik §-ból ezen

szavak: „s részére a portómentesen való levelezhetés a m. kir. postaigazgatóságnál kieszközlendő“ töröltetnek. Ezen módosításokkal a szabályrendelet jegyzőkönyvben felvételni s kinyomatni rendeltetik.

110. **szám.** A számvevőszék felállításáról elfogadott szabályrendelet 12-ik §-a szerint a f. évi számadások már a számvevőszék által lévén megvizsgálandók s ugyanazon szabályrendelet 8-ik §-a szerint a számadásokhoz, a törvény értelmében elkészített s azon évi költségelőirányzat is melléklendő lévén, az átmenetileg beállható zavarok elhárítása indokából:

azon egyházközségek gondnokai, illetve lelkészei, melyekben költségelőirányzat a f. évre készítve, vagy esperesileg megerősítve nincsen, felelősség terhe alatt felhivatnak, hogy a f. évi költségelőirányzatot, tekintettel az egyházi törvény 232-ik, s a számvevőszék felállításáról szóló szabályrendelet 8-ik, s különösen 9-ik §§-aira pótlólag haladéktalanul készítsék el, illetve esperesileg erősítsék meg.

111. **szám.** A felállított számvevőszék elnökének s tagjainak megválasztása szükségessé válván:

10 évi cyclusra a számvevőszék elnökéül Hegyesi Márton, tagjaiul Benedek László és Mezei Mihály s póttagjául Kun Béla választatnak meg. Miről nevezettek végzésileg értesítendőek.

112. **szám.** A számvevőszék felállítása folytán:

az esperes fölkéretik, hogy a szükséges lépéseket arra nézve, hogy a számvevőszék a lelkészekkel portómentesen levelezhessék, s ezzel egyidejűleg arra nézve is, hogy az esperes a tanítókkal szintén portómentesen levelezhessék, a m. kir. postaigazgatóságnál tegye meg.

113. **szám.** A váncsodi egyház több tagja folyamodik az egyházmegyéhez, kérvén a templomigazítás költségeinek kivétési kulcsát, melyet az egyháztanácsi gyűlés meghatározott, megváltoztatni.

Minthogy a presbyterium és az egyházközségi közgyűlés egyetértőleg határozták meg a templomigazítás költségeinek az adónemekre aránylagos kivetését, s minthogy a presbyterium a közgyűlés által a további teendőkkal megbízott s így az adókivétési kulcs megállapítására is feljogosított:

folyamodók kérelmükkel elutasítatnak, s az egyháztanács által megállapított adókivetési kulcs az egyházmegye által jóváhagyatik. Miről folyamodók Kerekes Mihály váncsodi egyháztág által értesíteni rendeltetnek.

114. szám. Szigeti Elek és Szilágyi Márton, mint a darvasi egyház ugy nevezett „harang alapítvány“ a megvizsgálására kiküldött bizottság beterjeszti jelentését, melyszerint ezen alapítvány s más alapítványok is rendeltetési céljuktól részben elfordítottak s az alapítványi számadások rendesen nem vezetettnek. Ugyanazért véleményezik, hogy utasítandó lenne a darvasi egyháztanács az alapítványoknak saját céljukra leendő fentartására, rendes számadások vezetésére s a számadások és ezek okmányainak levéltárban leltár melletti őrizésére.

A küldöttség véleménye elfogadásával szigoruan utasítatik a darvasi presbyterium, hogy a különböző alapítványok a maguk rendeltetésükre fordítottassanak s a mennyiben az alaptőke megcsontkittatott, az egyház annak kiegészítésére s minden alapítványokról rendszeres számadás vezetésére köteleztetik, s miután az eddig céljuktól elvont alapítványokért az azokat kezelők felelősséggel tartoznak, az összes iratok kiadatnak egyházmegyei ügyésznek annak kiderítése végett, hogy kik vonhatók felelősségre, jelentése a jövő gyűlésre beváratván. Miről a darvasi presbyterium s Hegyesi Márton ügyész a vonatkozó iratok kapcsán végzésileg értesítetnek.

115. szám. Elnök esperes jelenti, hogy a mint már a mult gyűléshez is beterjesztette, Harsányi József darvasi tanító nem hivatalához méltó életet folytat.

Harsányi József figyelmeztettetik, hogy ha jövőben hasonló panasz merülne fel: állomásától fegyelmileg fogna elmozdittatni. — Miről Harsányi József végzésileg értesítetik.

116. szám. Ember Károly furtai lelkész bepanaszolja Szigeti Elek zsákai lelkészt azon okból, mert f. hó 26-án Szigeti Elek a zsákai templomban, Csapó Dezső furtai lakos fiát illetéktelenül megkeresztelte annak daczára, hogy az erre kikért engedélyt ő nem adta meg.

Minthogy az egyházi törvény 117. §-ának szö

vegezése különböző értelmezésre szolgáltatott okot: kijelenti az egyházmegye, hogy a lelkész saját egyházában csak saját egyházának tagjai felett végezhet — engedély nélkül — bárminő szertartást, tehát a jelen esetben a zsákai lelkész által véghez vitt keresztelést helytelennek mondja ki, — tekintve azonban, hogy a törvény szövege különböző értelmezésre adott alkalmat: jelen esetben a fegyelmi eljárás megindítását szükségesnek nem tartja.

Miről Ember Károly és Szigeti Elek lelkészek végzésileg értesíttetnek.

117. szám. Szokolay József, p.-ujlaki lelkész az iránt folyamodik, hogy Jakab Sándor p.-ujlaki lakos, az Örvénden lévő birtoka után reá kivetett adó alól felmentessék.

Miután az egyházi törvény értelmében minden ref. egyháztag csak azon egyházban tartozik adót fizetni a melyben egyházi illetőséggel bír: ennél fogva Jakab Sándor az örvendi egyház általi megadóztatás alól felmentetik. Miről Szokolay József útján Jakab Sándor s az örvendi egyház végzésileg értesíttetni rendeltetnek.

118. szám. A nagyváradai egyháztanács hivatalból felterjeszti Vas Károly nagyváradai egyháztagnak fellebbezését; az egyháztanács 1883. május 5-én tartott ülése 89. számú azon határozata ellen, mely szerint a Tolnai Józsefné lefoglalt ingóságait végrehajtásilag terhelt 9 forint megfizetésére ő köteleztetik, ki ezen 9 frtot, mint ügyvédi követelését, egyházi adójának törlesztése céljából, az egyháztanácsnak rendelkezésére bocsátotta, azonban az egyháztanács azt be nem hajtatta.

A fellebbezés visszaadatik az egyháztanácsnak azon kijelentéssel, hogy minden előző végzések és iratok kapcsában azt az espereshez adja be, ki azt ügyészi véleménynyel elláttatván a jövő gyűléshez terjessze fel. Miről a nagyváradai egyháztanács s Vas Károly fellebbező végzésileg értesíttetik.

119. szám. A tanácsbírák választása megtörténtével az 5—1883. számú végzéssel ideiglenesen megválasztott lelkészjelölő bizottság megbízatása lejárván:

a lelkészjelölő bizottság az egyházi törvények 190-ik § a értelmében egy évre újból megalakíttatik s annak rendes tagjaiul: Szabó Károly, Biró János

és Ercsey Dezső, póttagjaiul pedig Oláh József, Papszász Károly és Mezey Mihály tanácsbírák elválasztatnak.

120. szám. A f. évi szeptember 4-én s következő napjain tartandó egyházkerületi közgyűlésre:

a bihari ev. ref. egyházmegye küldötteiül Oláh József és Szücs Lajos tanácsbírák választatnak meg, az esperes megbizatván, hogy részökre a megbízó levelet állítsa ki s ha valamelyik a megjelenésben akadályoztatnék, azt helyettesitse.

121. szám. A tanácsbírák megválasztásával az állandó szavazatbontó küldöttség ujjaalakítása is szükségessé válván:

az állandó szavazat bontó küldöttség Szabó Károly elnöklete alatt: Kun Béla, Mezey Mihály és Hegyesi Mártonból alakittatik meg, miről Szabó Károly elnök, ezen végzés kiadása mellett, értesítettik.

122. szám. Olvastatik a b.-sz.-mártoni állítólagos templomi botrány megvizsgálásával a folyó évi 30-ik számú végzéssel megbízott küldöttség jelentése.

Tudomásul vétetik s miután a vizsgálatból kitűnőleg feltűnő botrány nem is történt, s a mi történt, a panaszos és panaszlott között kiegyenlített, az ügy befejezettnek tekintetik.

123. szám. Olvastatik az ügyészi jelentés a pap-tamásii panaszos ügyben a 37—1883. számú végzés folytán.

A pap-tamásii egyház 111 frt 11 kr. iránti jogos követelésére nézve az ügyészi vélemény elfogadása mellett a felelősség Szappanos Sándorra, Tóth Imrére, Szücs Jánosra és Szücs Sándorra illetve az utóbbinak elhalálózása folytán ennek örököseire nézve kimondatik, nevezettek a 111 forint 11 kr. tőkének s ennek az 1883. évi márczius 9-től járó 6% kamatainak s 19 frt 73 kr. vizsgálati költségeknek egyetemleges fizetésében elmarasztaltatnak, miután az 1871. aug. 27-iki vizsgálati jegyzőkönyvben a kérdéses összeget az egyháznak elismerték annak az egyház javára kamatozására magukat kötelezték s mégis azt illetékes egyházi forum határozata nélkül kezeik közül kiadták s népgyűlés által felhasználtatni engedték. A további teendőkkel az

ügyész megbizatik, miről az iratok kapcsában Hegyesi Márton ügyész végzésileg értesítettik.

124. szám. Olvastaik Hegyesi Márton jelentése Kecskeméty Lajos lessi lelkésznek az esperes urhoz beadott panasza tárgyában.

Az ügyészi vélemény elfogadtatván, panaszos lelkész a panasz kapcsában értesítettik, hogy a mennyiben a panaszlott bikácsi r. kath. plebánus a jegyeseket egy nap kétszer hirdette volna ki, vagy más tekintetben is szabályellenesnek tartaná annak hivatali eljárását, forduljon panaszával annak felettes hatóságához. Miről panaszos Kecskeméty Lajos lelkész panasza kapcsában végzésileg értesítettik.

125. szám. Olvastatik a b.-sz.-mártoni takarékpénztár alapszabálytervezete.

Egész terjedelmében jóváhagyatik, elvárattván, hogy az alapító levél egy példánya az egyházmegyei levéltárba haladéktalanul beküldessék. Miről a b.-sz.-mártoni egyháztanács végzésileg értesítettik.

126. szám. Olvastatik Pesti Katalin nyüvedi lakosnak az iránti panasza, miszerint rajta h.-k.-kovácsi egyházi tartozás címen illetéktelenül 88 frt 15 krt követelnek, kéri magát ezen teher alól felmenteni.

Miután ezen adókimutatás ellen annak idején felszólamlás nem történt s miután az örökhagyó adósága iránt öröklésük esetén az örökösök egyetemlegesen felelősök, folyamodó nő panaszával elutasítatik, miről végzésileg értesítettik.

127. szám. Olvastatik Bornemisza Ferencz s társai h.-k.-ujlaki lakosoknak az egyházmegye f. évi 34. számú végzése ellen beadott felelbeszések.

A kellő időben beadott felelbeszés elfogadtatván : az a vonatkozó iratok kapcsában fölülvizsgálat végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetni rendeltetik.

128. szám. Néhai Nagy István egyházmegyei levéltárnok halála következtében az egyházmegyei levéltár leltározása és gondozása feletti intézkedés szükségessé válván :

Mezey Mihály világi tanácsbíró és Kun Béla

jegyző a levéltár leltározásával megbizatnak, utóbbi a levéltár ideiglenes gondozására felkérte.

Miről Mezey Mihály és Kun Béla értesítendők.

Mindezen számok hitelesítették:

A 83-tól 94-ig, 99-től 104-ig, 106, 107, 113-tól 118-ig levőket és a 128. számot jegyzette Kun Béla.

A 95-től 98-ig, 105, 109-től 112-ig, 119-től 127-ig levőket pedig Hegyesi Márton helyettes jegyző.

Betűrendes tárgymutató.

	Szám.
Állandó szavazatbontó bizottság jelentése	83
Állandó szavazatbontó bizottság választatik	121
B.-sz.-mártoni templomi botrányügy	122
B.-sz.-mártoni takarékmagtári alapszabály megerősítettik	125
Bikácsi róm. kath. plebánus elleni panasz	124
Bódog János és Mátéfi Ferencz segédlelkészek bekebeleztetnek	99
Bornemissza Ferencz és társai fellebbezése	127
Bojti, borsi, váncsodi leánytanítók ügye	87
Csepelyi Menyhért lelkésztanító szorgalmasabb tanításra utasítottatik	93
Darvasi harangalapítványról jelentés	114
Dr. Vári Szabó Béla hivataláról lemond	84
Egyházkerületi közgyűlés ideje tudomásul szolgál	105
Egyházkerületi közgyűlésre képviselők választatnak	120
Egyházmegyei levéltárról intézkedés	128
Esperesi jelentés kinyomtatandó	85
Fugyivásárhelyi gondnok pontosabb számolásra utasítottatik	94
Harsányi József darvasi tanító megintetik	115
H.-k.-ujlaki ügy kiadatik az ügyésznek	107
Iskolai mulasztásokra nézve intézkedés	91
Kocsis Józsefnek panaszos ügye kiegyenlítettik	98
Kola-féle hagyatéki ügy	95
Költségelőirányzat minden egyházban készítendő	110
Körlevelek szétküldésére nézve intézkedés	92
K.-n.-révi iskolaszék fegyelmi vizsgálat alá veendő	88
Lelkészjelölő bizottság választatik	119
Lelkeszi feljövedelem biztosításának ügye	96
Lovasy Menszár Lajosnak egy évi gyámdija kiadható	97
Nagy Imre tanító megintetik	89
Nagy István halála résztvevőleg fogadtatik	86
Nagy István örökösei ez évi gyámilleték alól felmentetnek	101
Nagyváradi egyház a csonkaév feljövédelméről intézkedik	100

Nagyváradí javított lelkeszi díjlevél megerősítettik . . .	102
Onodi Sándor b.-sz.-mártoni lelkesz hivataláról lemondása . . .	103
Országos közalapra vonatkozólag végzés	106
Paptamásii ügybeni végzés	113
Pesti Katalin kérelme nem teljesíthető	126
Pesti prot. árvaház ügye	104
Számvevőszéki szabályrendelet megállapítottik	109
Számvevőszék tagjai megválasztatnak	111
Számvevőszéki portómentes levelezhetőség kieszközlendő . .	112
Szigeti Elek illetéktelen keresztelese helytelenítettik . . .	116
Tanítóegyleti alapszabályok az elnökségnek visszaadtnak .	108
Testgyakorlat tanítása kötelezőnek mondatik ki	90
Jakab Sándor Órvéden egyházi adót nem fizet	117
Váncsodi templomigazítási adókulcs jóváhagyatik . . .	113
Vass Károly adótartozás elleni felebbezése visszaadatik . .	118

Szabályrendelet

a bihari ev. reform. egyházmegyei számvevőszék
felállításáról s az az által követendő eljárásról.

1. §. A számvevőszék áll egy elnökből, két rendes és egy póttagból. A számvevőszék tagjai fizetést vagy tiszteletdíjat nem élveznek s épen ezért az egyházmegyei közgyűlésnek lehetőleg oly tagjaiból választandók, kik a központon laknak.

2. §. A számvevőszék elnöke a hozzá beérkezett számadásokról s jelentésekről rendes igdtatókönyvet vezet.

3. §. A számvevőszék a számadások felett háromtagu tanácsban s az előadói rendszer mellett határoz, jogában állván a végleges határozat előtt az illető számadó gondnokot, pénztárnokot a netaláni hiányok pótlására közvetlen megkereséssel felhívni.

4. §. Felmentő határozat esetében a felmentő végzéssel ellátott számadást az illető gondnoknak, pénztárnoknak az eszeres utján kézbesíti.

5. §. Marasztalás esetében a számadást a marasztaló végzéssel együtt tudomás, illetve megerősítés végett az egyházmegyei közgyűléshez mutatja be.

6. §. A számadások a következő polgári, illetve a hol az egyházi év Szt.-György napig terjed, ezen egyházi év végétől számított 30 nap alatt a gondnok pénztárnok által okmányokkal felszerelten elkészítendő s bemutatandók a presbyteriumokhoz, ezek azokat 14 napig közszemlére kiteszik, szokott módon meghirdetvén, hogy ezen idő alatt azokat a lelkészi lakon bármely adózó polgár megtekintheti s netaláni észrevételeit ugyanott írásban beadhatja. A 14 nap eltelvén, a következő vasárnapon a presbiteriumok a számadások megvizsgálására újabb közgyűlést

tartanak s ebben felolvasván és tárgyalván a netaláni észrevételeket is, a számadások felett helyeslőleg vagy marasztalólag határoznak, ha kisebbség forog fenn, t. i. ha nem egyhangulag hozott a határozat, a kisebbség véleménye is indokaival együtt jegyzőkönyvbe vezetendő, szabadságában állván azt a kisebbségnek külön is benyújtani.

7. §. A 6. §. szerint elkészített s megvizsgált számadások a netaláni észrevételekkel s kisebbségi véleménynyel együtt a jegyzőkönyvi kivonat kapcsában minden egyes presbyterium által február 10-ig illetve június 5-ig az espereshez beterjesztendő, ki azokat együttesen legfeljebb három nap alatt a számvevőszékhez teszi át.

8. §. A számadásokhoz minden egyes esetben melléklendő az egyházi törvények 232. §-a szerint esperesileg megerősített azon évi költségelőirányzat is, mely évről a számadás szól, a leltárral, az egyházi vagyon biztosításáról s mikénti elhelyezéséről szóló kimutatással együtt.

9. §. A költségelőirányzat s a számadás rovatai egyenlőleg készítendő, a rendes és rendkívüli bevételek s a rendes és rendkívüli kiadások rovatai szerint. A múlt évi netaláni maradvány első sorban vezetendő be a bevételek között. A bevétel rovatai ezen kívül az ingatlan vagyon, a tőke és az egyházi adó hozadéka szerint allapítandók meg. A kiadás rovatai a személyi kiadások, az egyházi épületek s egyéb ingatlanok fentartására vonatkozó kiadások és a törvény vagy törvényes gyakorlat és felsőbb rendeletek által kötelezett kiadások szerint különítendő el.

10. §. Ha a számadások kellőleg okmányolva vannak, az előirányzatot tul nem lépték, ellenök felszólamlás nem történt s a presbyteriumok által egyhangulag jóváhagyattak, ezen esetek együttes fenforgása esetében a számvevőszék érdembe való bocsájtkozás nélkül felmentő határozattal látja el a számadásokat.

11. §. A számvevőszék részére ezen körirattal: „A bihari ev. ref. egyházmegye számvevőszékének pecsétje. 1883.” hivatalos pecsét készítettendő.

12. §. Az 1883-ik évi számadásokat már a felállítandó számvevőszék vizsgálándja meg.

